

ที่ สศ ๐๐๐๑/ ๑๐๒๘

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๒ และ ๓
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๕

๗ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง “แนวทางการแก้ไขปัญหา กรณี FATF ขึ้นบัญชีดำประเทศไทย”

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยคณะทำงานเศรษฐกิจมหภาค การเงิน การคลัง ดำเนินการ ศึกษาและรับฟังความเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหา กรณี FATF ขึ้นบัญชีดำประเทศไทย เพื่อสังเคราะห์และประมวลข้อมูลสรุปเป็นข้อเสนอแนะ เรื่อง “แนวทางการแก้ไขปัญหา กรณี FATF ขึ้นบัญชีดำประเทศไทย” อันนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

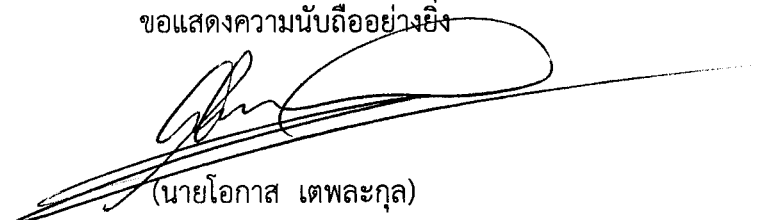
สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้พิจารณาผลการดำเนินงานของคณะทำงานเศรษฐกิจมหภาค การเงิน การคลัง ในประเด็นดังกล่าว มีมติเห็นชอบความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง “แนวทางการแก้ไขปัญหา กรณี FATF ขึ้นบัญชีดำประเทศไทย” ต่อคณะรัฐมนตรี โดยมีสาระสำคัญของความเห็นและข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

๑. รัฐบาลต้องร่วมมือรัฐสภาในการเร่งรัดการออกกฎหมายที่เกี่ยวกับการฟอกเงิน
๒. รัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติตามเงื่อนไขและมาตรฐานของ FATF
๓. รัฐบาลจะต้องชี้แจงและสร้างความเชื่อมั่นให้ภาคธุรกิจทั้งผู้ส่งออก-นำเข้า ภาคท่องเที่ยว ตลาดทุนและภาคอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
๔. รัฐบาลควรชี้แจงให้ FATF ทราบว่ารัฐบาลกำลังร่วมมือกับรัฐสภาในการเร่งรัดออกกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินเพื่อการก่อการร้ายให้เสร็จภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๕
๕. รัฐบาลต้องจัดตั้งคณะทำงานเพื่อเข้ามากำกับในการเร่งรัดการออกกฎหมาย
๖. กฎหมายที่ออกมาต้องครอบคลุมมาตรฐานใหม่ของ FATF
๗. กฎหมายที่ออกมาต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมและผลกระทบในวงกว้าง
๘. รัฐบาลต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดแนวทางให้หน่วยงานที่กำกับดูแล

รัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญในการผลักดันและติดตามให้มีการปฏิบัติตามเงื่อนไขของ FATF โดยเฉพาะในการร่วมมือกับรัฐสภาในการผลักดันให้ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ทันระยะเวลาที่ทาง FATF จะประชุมในครั้งต่อไป และดำเนินการทุกวิถีทางในการที่จะปลดล๊อคประเทศไทยจากระดับที่เป็น Dark Grey List ไปสู่ระดับปกติโดยเร็ว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากผลการพิจารณาเป็นประการใด ขอได้โปรดแจ้งให้ทราบ ในโอกาสแรกด้วย จะขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายโอกาส เตพลกุล)

ประธานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักวิชาการ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๒๙๙

โทรสาร. ๐ ๒๑๔๓ ๙๗๑๖ - ๗

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหากรณี FATF ขึ้นบัญชีดำประเทศไทย

๑. ความเป็นมา

จากการที่คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force: FATF) ขึ้นบัญชีดำ (Dark Grey List) หรือถูกขึ้นบัญชี “ต้องเฝ้าระวังสูงสุด” ตามการประกาศของ FATF

กรณีประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕ FATF ซึ่งเป็นคณะทำงานเฉพาะกิจที่มีการดำเนินเกี่ยวกับการฟอกเงินได้ประกาศเพิ่มรายชื่อประเทศไทย เข้าเป็น ๑ ใน ๕ “ประเทศในฐานะเป็นประเทศที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการสกัดการฟอกเงิน” ในการป้องกันกระบวนการก่อการร้ายข้ามชาติ ในระดับที่เป็น Grey List โดยอยู่ร่วมกับ ๕ ประเทศ ได้แก่ ปากีสถาน อินโดนีเซีย ไทย กานา และแทนซาเนีย โดยก่อนหน้านี้มีประเทศที่ถูกขึ้นบัญชีดำ จำนวน ๑๒ ประเทศ ของ FATF ประกอบด้วย โบลิเวีย คิวบา เอธิโอเปีย อิหร่าน เคนยา พม่า ไนจีเรีย เกาหลีเหนือ เซาตูเมและปรินซิปี ศรีลังกา ซีเรีย และตุรกี จากรายชื่อดังกล่าว มีประเทศในอาเซียนที่ถูกขึ้นบัญชีเฝ้าระวังโดย FATF จำนวน ๓ ประเทศ คือ ไทย อินโดนีเซีย และพม่า

ผลกระทบระยะสั้น เริ่มเห็นผลกระทบต่อการทำธุรกรรมการเงินระหว่างประเทศ เริ่มมีความยุ่งยากจากขั้นตอนที่เพิ่มขึ้นในการพิสูจน์ทราบลูกค้า (Customer Due Diligence: CDD) มากขึ้น ในธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการโอนเงินผ่านระบบธนาคารข้ามประเทศประเภทต่างๆ เช่น Trade Financing, Payments, Correspondent Banking, Foreign Exchange Transaction รวมถึงการใช้บัตรเครดิตในต่างประเทศ บางครั้งถูกระงับการใช้ ซึ่งการโอนเงินชำระค่าสินค้าทั้งด้านการนำเข้าและส่งออก จะต้องทำ Enhanced Due Diligence: EDD ซึ่งมีขั้นตอนและเอกสารเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ทางธนาคารผู้รับโอนเงินทราบถึงแหล่งที่มาของเงิน ทำให้ต้องใช้เวลาในการทำธุรกรรมมากขึ้น จึงอาจเกิดความล่าช้าในการชำระเงินให้กับลูกค้า และทำให้ต้นทุนในการดำเนินธุรกิจสูงขึ้นอีกด้วย รวมถึงอาจถูกจำกัดในการทำธุรกรรมประเภทต่างๆ ด้วย ผลกระทบจะทำให้การโอนเงินระหว่างประเทศมีความยุ่งยากและเพิ่มระยะเวลา ขาดความคล่องตัวและจะทำให้มีต้นทุนค่าธรรมเนียมต่างๆ เพิ่มขึ้นส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของประเทศ

สำหรับผลกระทบในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และต่อเนื่องในระยะยาวหากประเทศไทยถูกจัดชั้นจาก FATF ไปสู่ระดับที่เป็นบัญชีดำ Black List จะมีผลต่อการไม่สามารถดำเนินธุรกรรมทางการเงินระหว่างประเทศ ซึ่งเศรษฐกิจไทยพึ่งพาภาคส่งออกร้อยละ ๗๐ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ภาคนำเข้าร้อยละ ๖๕ ของ GDP และภาคท่องเที่ยวและการลงทุนระหว่างประเทศรวมกันประมาณร้อยละ ๑๘-๑๙ ของ GDP จะส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างรุนแรง

คณะทำงานเศรษฐกิจมหภาค การเงิน การคลัง สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงเห็นถึงความสำคัญเพราะเกี่ยวข้องกับความมั่นคง เศรษฐกิจ สิทธิมนุษยชน ชุมชน ซึ่งเป็นพันธกิจของสภาที่ปรึกษา จึงได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ เพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเพื่อส่งให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

๒. วิธีการศึกษาและการดำเนินงาน

๒.๑ รวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ทั้งจากภาครัฐและข้อมูลจากสื่อมวลชน รวมถึงข้อมูลโดยตรงจากผู้หน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ การจัดสัมมนาร่วมกับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ป.ง.) ในการระดมความคิดเห็นจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเรื่องร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สมาคมธนาคาร กลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ ของสภาอุตสาหกรรมฯ สภาท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (สำนักงาน ก.ล.ต.) รวมทั้งหน่วยงานต่างๆ ทั้งจากภาครัฐและเอกชน เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

๒.๓ การประชุมสรุปประเด็นของคณะทำงานเศรษฐกิจมหภาค การเงิน การคลัง เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

๓. สารสำคัญของเรื่องและข้อวิเคราะห์

๓.๑ สารสำคัญ

๓.๑.๑ FATF มีความสำคัญอย่างไร

The Financial Action Task Force หรือ FATF เป็นองค์การระหว่างรัฐ (Inter Governmental Organization) ที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๒ (ค.ศ. ๑๙๘๙) โดยความเห็นชอบของที่ประชุมสุดยอดกลุ่มประเทศ G๗ จัดตั้งขึ้นมาเพื่อป้องกันการฟอกเงินและการสนับสนุนการเงินแก่ขบวนการก่อการร้ายข้ามชาติ มีสมาชิกจำนวน ๓๔ ประเทศ และ ๒ องค์กร (The Gulf Cooperation Council และ The European Commission) โดยสมาชิกของ FATF ประกอบด้วยประเทศที่พัฒนาแล้ว และเป็นคู่ค้าที่สำคัญของไทย เช่น สหรัฐอเมริกา ประเทศในยุโรป ประเทศญี่ปุ่น ฯลฯ

๓.๑.๒ พันธกิจของ FATF

ขอบข่ายหน้าที่ของ FATF ทำหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (Anti - Money Laundering/Counter Financing of Terrorism) เพื่อให้ประเทศต่างๆ จะต้องมีการปฏิบัติ ทั้งด้านกฎหมายและกระบวนการตรวจสอบในการป้องกันการฟอกเงินเพื่อก่อการร้ายในระดับนานาชาติ

กลไกการทำงานของ FATF ประกอบด้วย

๑) การกำหนดมาตรฐานการประเมินตรวจสอบความสมบูรณ์และความบกพร่องของนานาชาติ สำหรับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจำนวน ๔๐ ข้อ โดยจะครอบคลุมถึงระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการบังคับใช้กฎหมาย ระบบการเงิน และกฎเกณฑ์ทางการเงิน

๒) ความร่วมมือระหว่างประเทศ FATF จะมีหน้าที่ในการให้ข้อเสนอแนะพิเศษสำหรับการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินกับการก่อการร้ายเพื่อให้ประเทศสมาชิกหรือประเทศที่สนใจนำไปปรับปรุงแก้ไขกฎหมายภายในประเทศของตนเองให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

๓) กลไกการทำงานของ FATF จะเป็นผู้ติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินมาตรการที่จำเป็น รวมทั้ง การติดตามและพิจารณาบททวนเทคนิคการฟอกเงินการก่อการร้ายกับการหามาตรการต่อต้านการกระทำความผิด และส่งเสริมสนับสนุนการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมให้กับทุกประเทศ

๓.๑.๓ สมาชิกและการพิจารณาจัดกลุ่มประเทศความเสี่ยงของ FATF

สมาชิกของ FATF แบ่งเป็นสองประเภท คือ ๑. สมาชิกโดยตรง และ ๒. สมาชิกสมทบ (Associate Member) รวมถึง กลุ่มประเทศผู้สังเกตการณ์ (Observers) ปัจจุบันมีสมาชิก ๓๖ ประเทศ สำหรับประเทศไทยมีฐานะเป็นสมาชิกสมทบ (Associate Member) เนื่องจากประเทศไทยเป็นสมาชิกผู้ร่วมก่อตั้ง Asia Pacific Group on Money Laundering หรือ APG ที่ได้มีการจัดตั้งขึ้นที่ประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งตามข้อบังคับ (Terms of References) ของ APG กำหนดให้สมาชิกของกลุ่มต้องปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของ FATF และต้องปฏิบัติตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติในการปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

๓.๑.๔ การจัดลำดับกลุ่มประเทศความเสี่ยงของ FATF

FATF ได้จัดชั้นการพิจารณาการเลื่อนลำดับเป็นประเทศที่มีความเสี่ยงในการสนับสนุนการฟอกเงินเพื่อการก่อการร้าย เป็นกลุ่มลำดับ (โดยไทยอยู่ในกลุ่มลำดับที่ ๒) ประกอบด้วย

๑) กลุ่ม Super Black List เป็นประเทศที่มีความเสี่ยงสูงสุด โดยเข้าสู่กระบวนการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ (Sanction Major) ห้ามไม่ให้มีการทำธุรกรรมโดยทั้งสิ้น ปัจจุบันมี ๒ ประเทศ คือ อิหร่าน และเกาหลีเหนือ

๒) กลุ่ม Dark Grey List เป็นแบล็กลิสต์ประเภทที่ได้รับการเตือนแล้ว แต่ขาดความคืบหน้าในการปรับปรุงตามมาตรการของ FATF ประเทศที่อยู่ในกลุ่มนี้อาจถูกมาตรการอ่อนสุด เช่น การกล่าวเตือนให้มีการปรับปรุงกฎหมายและออกมาตรการที่จำเป็นจนไปถึงระดับที่ต้องมีกระบวนการตรวจสอบการทำธุรกรรมต่างประเทศ (Enhanced Due Diligence: EDD) รวมถึง Hold เงินในบัญชีของธนาคารของประเทศผู้รับเงินหรือถูกโอนเงินกลับ ปัจจุบันมีประเทศอยู่ในกลุ่มดังกล่าว จำนวน ๑๕ ประเทศประกอบด้วย ปากีสถาน อินโดนีเซีย ไทย กานา แทนซาเนีย โบลิเวีย คิวบา เอธิโอเปีย เคนยา พม่า ไนจีเรีย เซาตูเมและปรินซิปี ศรีลังกา ซีเรีย และตุรกี

๓) กลุ่ม Grey List เป็นแบล็กลิสต์ประเภทที่มีการถูกเตือนเบื้องต้น หรือต้องถูกเฝ้าระวัง เป็นลักษณะกลุ่มประเทศที่มีความคืบหน้าและความพยายามที่เป็นรูปธรรมในเรื่องมาตรการการป้องกันตามมาตรฐานของ FATF เช่น ประเทศฟิลิปปินส์ที่เดิมอยู่ในกลุ่ม Dark Grey List

๓.๑.๕ วิธีการประเมินจัดอันดับประเทศซึ่งมีความเสี่ยงของ FATF

๑) FATF มีการประเมินมาตรฐานด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (Anti-Money Laundering / Counter Financing of

Terrorism) ที่จะพิจารณาว่าประเทศใดมีความเสี่ยงในด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

๒) แนวทางในการพิจารณาจากผลประเมินของแต่ละประเทศว่าได้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามข้อแนะนำหลักและข้อแนะนำสำคัญของ FATF ซึ่งมีทั้งสิ้น ๑๖ ข้อหรือไม่

๓) หากประเทศใดไม่สามารถที่จะดำเนินการให้สอดคล้องกับข้อแนะนำหลักและข้อแนะนำสำคัญของ FATF เกินกว่า ๑๐ ข้อ ถือเป็นเงื่อนไขสำคัญซึ่งประเทศดังกล่าวจะถูกจัดให้เป็นประเทศที่มีความบกพร่องเชิงยุทธศาสตร์และมีความเสี่ยงต่อการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

๓.๑.๖ ประเทศไทยไม่ผ่านเกณฑ์อะไรจึงทำให้ FATF จัดประเทศไทยเป็นประเทศมีความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน-สนับสนุนการก่อการร้าย ประเภท Dark Grey List

ผลการประเมินที่ผ่านมาของ FATF ประเทศไทยไม่ผ่านเกณฑ์ตามมาตรฐานสากลรวม ๑๓ ข้อ ประกอบด้วย

๑) การไม่สามารถปฏิบัติตามข้อแนะนำหลัก (Core Recommendation) จำนวน ๖ ข้อ

๒) ข้อแนะนำสำคัญ (Key Recommendations) จำนวน ๗ ข้อ ทั้งนี้พบว่ากลุ่มประเทศพัฒนา อาทิ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร อิตาลี สิงคโปร์ ญี่ปุ่น อินเดีย ต่างมีข้อบกพร่องและไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสากลตามที่ FATF กำหนดเช่นกัน แต่จะแตกต่างว่าประเทศไทยตรงที่ประเทศเหล่านี้จะมีข้อบกพร่องเพียงข้อใดข้อหนึ่งตามข้อแนะนำหลักและข้อแนะนำสำคัญ (Core/Key Recommendations) เท่านั้น แต่ยังไม่เกินตามข้อกำหนดจำนวน ๑๐ ข้อ

ข้อบกพร่องของไทย ๑๓ ข้อซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์ของ FATF

๑) ความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยไม่ครอบคลุมถึงความผิดที่ FATF กำหนด และไม่ได้บัญญัติความผิดมูลฐานที่กระทำในต่างประเทศ

๒) ประเทศไทยไม่มีกฎหมายหรือระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินมาตรการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (เกี่ยวกับกฎกระทรวงว่าด้วยการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคู่ค้า (CDD))

๓) ประเทศไทยไม่มีกฎหมายให้สถาบันการเงินเก็บรักษาข้อมูลการแสดงตนและข้อธุรกรรมของลูกค้าหรือหลักฐานอื่นๆ เป็นเวลาอย่างน้อยห้าปี เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินคดี

๔) กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยยังไม่ครอบคลุมถึงสถาบันการเงินตามที่ FATF กำหนด

๕) กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยไม่ได้กำหนดให้สถาบันการเงินต้องรายงานกรณีมีความพยายามที่จะทำธุรกรรม รวมทั้งไม่มีการประเมินความเสี่ยงเรื่องการฟอกเงินในส่วนของธุรกรรมที่ได้รับยกเว้นจากหน้าที่ในการรายงาน

๖) ความผิดฐานสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตามกฎหมายไทยยังไม่ครอบคลุมถึง

- การสนับสนุนทางการเงินแก่การกระทำที่ระบุในอนุสัญญาตามภาคผนวกของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

- ผู้ก่อการร้ายหรือองค์การก่อการร้ายที่ไม่ถูกขึ้นบัญชี

- การจัดหาหรือรวบรวมทรัพย์สินหรือจัดหาทรัพย์สินโดยเจตนาไม่สุจริตเพื่อให้ทรัพย์สินนั้นถูกใช้หรือโดยรู้ว่าทรัพย์สินนั้นจะถูกนำไปใช้โดยองค์การก่อการร้ายหรือผู้ก่อการร้าย

๗) ประเทศไทยไม่มีการกำหนดอย่างชัดเจนว่าหน่วยงานใดรับผิดชอบการติดตามและควบคุมให้สถาบันการเงินปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ไม่มีมาตรการป้องกันมิให้อาชญากรเป็นผู้รับประโยชน์ของสถาบันการเงิน และไม่มีมาตรการติดตามหรือตรวจสอบการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการโอนเงินที่ไม่มีการขอใบอนุญาตหรือจดทะเบียน

๘) ต้องมีหน่วยข่าวกรองทางการเงิน (FIU) ทำหน้าที่เป็นศูนย์รับข้อมูล วิเคราะห์ และส่งต่อรายงานธุรกรรมต้องสงสัยและข้อมูลอื่น

๙) ประเทศไทยต้องให้สัตยาบันอนุสัญญากรุงเวียนนาและอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ (อนุสัญญาปาเลโม) และอนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและอนุสัญญาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑๐) การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางกฎหมาย (Mutual Legal Assistance)

๑๑) มาตรา ๑๓๕/๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญาของไทยยังไม่ครอบคลุมถึงการสนับสนุนทางการเงินแก่การกระทำความผิดภายใต้กรอบของอนุสัญญาเกี่ยวกับการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

๑๒) การไม่มีมาตรการยึดหรืออายัดทรัพย์สินและเงินทุนของผู้ก่อการร้ายหรือทรัพย์สินที่ใช้สนับสนุนการก่อการร้ายโดยไม่ชักช้า และไม่มีความหมายหรือวิธีการเฉพาะในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ก่อการร้ายที่ถูกขึ้นบัญชีโดยประเทศต่างๆ

๑๓) ความผิดฐานการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาทำให้ประเทศไทยไม่สามารถให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย หรือส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้

กรณีประเทศไทยที่มีข้อบกพร่องถึง ๑๓ ข้อ จึงเป็นที่มาให้เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕ FATF ได้ประกาศเพิ่มรายชื่อประเทศไทยเข้าเป็น ๑ ใน ๕ ประเทศ ที่มีความบกพร่องทางยุทธศาสตร์ และไม่มีควมคืบหน้าในการออกกฎหมายและกำหนดหลักเกณฑ์ต่อต้านการฟอกเงินและการให้การสนับสนุนการก่อการร้าย กลุ่มประเภทที่ ๒: Dark Grey List ซึ่ง ๕ ประเทศดังกล่าว ประกอบด้วย ปากีสถาน อินโดนีเซีย ไทย กานา และ แทนซาเนีย

๓.๑.๗ เหตุผลซึ่งประเทศจะต้องมีการปฏิบัติตามเงื่อนไขของ FATF หากพิจารณาว่าถึงแม้ประเทศไทยไม่ได้เป็นสมาชิกโดยตรงของ FATF แต่เหตุผลที่ประเทศไทยต้องปฏิบัติตามมาตรการของ FATF

๑) ประเทศส่วนใหญ่ที่เป็นสมาชิกส่วนมากเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว และอยู่ในประเทศ G๒๐ เช่น สหภาพยุโรป (EU) สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นคู่ค้าที่สำคัญของประเทศไทย

๒) หากประเทศไทยไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานของ FATF จะขาดความน่าเชื่อถือและเป็นข้อกีดกันทางการค้าและมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี (Non Tariff Barrier)

๓) กลุ่มประเทศคู่ค้าซึ่งเป็นสมาชิก FATF อาจใช้เป็นมาตรการในการกีดกันทางการค้ากับประเทศไทย ในฐานะที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐาน FATF ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยผูกพันกับการค้าระหว่างประเทศ มูลค่าการส่งออกและนำเข้าของประเทศไทยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๔๐ ของ GDP

๔) ผลกระทบจะมีต่อความยุ่งยากในการทำธุรกรรมเกี่ยวกับการโอนเงินเข้าและออก จะได้รับผลกระทบ

๓.๑.๘ ประเทศไทยจะต้องดำเนินการอย่างไร ในการพ้นจากการเป็นประเทศมีความเสี่ยงด้านการฟอกเงินฯ ทั้ง ๓ กลุ่มประเภท การดำเนินการของประเทศไทยโดยรัฐบาล จะต้องเร่งดำเนินการออกกฎหมาย ๒ ฉบับได้แก่

๑) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ.

๒) พระราชบัญญัติป้องกันการสนับสนุนทางการเงินเพื่อการก่อการร้าย พ.ศ.

นอกจากนี้ประเทศจะต้องออกกฎหมายหรือกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎกระทรวงเพื่อให้ธนาคารพาณิชย์สามารถตรวจสอบข้อมูลการโอนเงินของลูกค้า เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานของ FATF ให้ทันภายในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่ง FATF จะได้มีการตรวจสอบประเมินมาตรฐานของประเทศไทย อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งหากประเทศไทยยังไม่สามารถที่จะดำเนินการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องจากข้อแนะนำที่เกิดขึ้น FATF ก็อาจจะการประกาศเลื่อนลำดับให้ประเทศไทยเข้าไปสู่กลุ่มบัญชีดำ (Super Black List) ซึ่งปัจจุบันมีประเทศอิหร่านและเกาหลีเหนืออยู่ในกลุ่มนี้และถูกคว่ำบาตรในการไม่ทำธุรกรรมการเงินระหว่างประเทศ

๔. ผลกระทบซึ่งเกิดขึ้นในปัจจุบันและอาจจะเกิดขึ้นในอนาคตหากประเทศไทยยังไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขของ FATF

๔.๑ ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการอยู่ในลำดับบัญชีดำกลุ่ม Dark Grey List (Black List)

ผลกระทบของประเทศไทยต่อกรณีอยู่ในบัญชีประเทศเฝ้าระวังสูงสุดทางการฟอกเงินและสนับสนุนเงินแก่การก่อการร้าย (Black List) อาจประกอบด้วย

๑) ประเทศไทยได้เคยถูก FATF เตือนอย่างเป็นทางการ ๑-๒ ครั้งก่อนที่จะมาถูกจัดชั้นอยู่ในกลุ่ม Dark Grey List เข้าสู่มาตรการตอบโต้ที่รุนแรงมากขึ้น เช่น กักเงิน (Hold) จากธนาคารคู่ค้าในต่างประเทศ หรือในประเทศไทย ส่งผลต่อการทำธุรกรรมหรือไม่สามารถโอนเงินระหว่างประเทศได้ แต่ก็ไม่น่าจะไปถึงขั้นระดับที่ ๑ ซึ่งจะต้องถูก Sanction Major

๒) ผลด้านภาพลักษณ์ของประเทศ กระทบความน่าเชื่อถือของประเทศส่งผลต่อโอกาสในการเป็นศูนย์กลางทางการเงินในภูมิภาค โดยเฉพาะการเปิด AEC ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘

๓) การทำธุรกรรมทางการเงินในระหว่างประเทศอาจเกิดความล่าช้าและไม่คล่องตัว เพราะต้องมีการตรวจสอบเอกสารมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อตลาดเงินและตลาดทุนที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศ รวมถึงการแลกเปลี่ยนกู้ยืมเงินของบริษัทข้ามชาติจะมีขั้นตอนยุ่งยากและใช้เวลานาน

๔) ผลกระทบจะมีต่อตลาดเงิน โดยเฉพาะความไม่สะดวกในการทำธุรกรรมทางการเงินจะมีการทำการตรวจสอบการทำธุรกรรมระหว่างประเทศ (Enhanced Due Diligence: EDD) หรือการตรวจสอบข้อมูลรายละเอียดการโอนเงินไม่ว่าจะเป็นการส่งออกและการนำเข้า ตลอดจนการทำธุรกรรมในตลาดทุน กล่าวคือ จะต้องมีการระบุที่อยู่ผู้ทำธุรกรรม แหล่งที่มาของเงินในการทำธุรกรรม ฯลฯ จากเดิมที่แค่แสดงชื่อเลขที่บัญชีในการทำธุรกรรมต่างๆ

๕) ภาคการลงทุนและนำเข้า-ส่งออก (FDI) ได้รับผลกระทบ อาจถูกทำ Customer Due Diligence: CDD โดยถูกตรวจสอบจากธนาคารพาณิชย์ ซึ่งหากข้อมูลไม่ชัดเจนอาจถูก Hold เงินไว้ อีกทั้ง Correspondent Bank จะลงทุนต่างประเทศมีความยุ่งยากมากขึ้น

๖) ระยะเวลาโอนเงินระหว่างประเทศใช้เวลานานขึ้น เนื่องจากมีการตรวจสอบที่มาที่ไปของเงินทำให้จากเดิมใช้ระยะเวลา ๓ วันทำการ เป็น ๕ วันทำการ ลดความคล่องตัวในการโอนเงินระหว่างประเทศของภาคธุรกิจ

๗) อาจถูกกักหรือ Hold เงินไว้ระยะหนึ่ง ซึ่งการถูกทำ Customer Due Diligence: CDD หากผู้โอนไม่สามารถให้ข้อมูลตามมาตรฐาน FATF อาจถูกธนาคาร Correspondent Bank Hold เงินไว้ระยะหนึ่ง หากไม่สามารถทำให้กระจ่าง (Clarify) ในแหล่งที่มาของเงิน อาจถูกโอนเงินกลับมา ทำให้ไม่สามารถทำการค้าระหว่างประเทศได้ เช่น การชำระค่าสินค้า

๔.๒ ผลกระทบเฉพาะด้านธุรกรรมของธนาคารพาณิชย์ไทยซึ่งเกิดจากมาตรการ FATF

๑) ภาคส่งออก ได้รับข้อมูลว่ากลุ่มนักลงทุนตะวันออกกลางเริ่มไม่ชำระราคาสินค้า หรือไม่จ่ายหนี้ เนื่องจากอ้างว่าประเทศไทยเป็นกลุ่มประเทศเสี่ยง และการโอนเงินชำระเงินค่าสินค้าส่งออกในยุโรปถูกธนาคารบางแห่งระงับการทำธุรกรรม

๒) ภาคธนาคารพาณิชย์ สมาคมธนาคารไทยแจ้งว่า ธนาคารตัวแทนซึ่งเป็นคู่ค้าในต่างประเทศมองธนาคารในไทยที่มีความเสี่ยงในการฟอกเงินสูง ขณะที่ลูกค้าซึ่งเป็นนักธุรกิจชาวไทยก็ถูกจัดระดับความเสี่ยงในระดับสูงเช่นกัน

ก) ผลกระทบต่อธนาคารในไทย ในปัจจุบันธนาคารตัวแทนเริ่มสอบถามข้อมูลของลูกค้าเพิ่มขึ้นและยังขอหลักฐานลูกค้าเพิ่มเติม เช่น เลขบัตรประจำตัวประชาชน หรือหนังสือเดินทางของลูกค้าที่ธุรกรรมในไทยด้วย เพราะการโอนเงินระหว่างประเทศต้องมีการให้ข้อมูลส่วนตัวของลูกค้า

ข) ธนาคารพาณิชย์ไทยมีความยุ่งยากมากขึ้นในการโอนเงินข้ามประเทศ ปัจจุบันต้องตอบคำถามกับธนาคารตัวแทนในต่างประเทศแทบทุกวันบางรายถึงกับบอกว่าหากไม่ให้ข้อมูลลูกค้า จะตัดความสัมพันธ์กับธนาคารของไทยเพราะเรื่องนี้เป็นกฎข้อบังคับของประเทศของฝ่ายเขา

ค) ธนาคารตัวแทนในต่างประเทศ (Correspondent Bank) บางแห่งเริ่มมีความไม่พอใจและอาจต้องเสียค่าธรรมเนียมเพื่อการโอนเงินเพิ่มขึ้น

ง) ธนาคารตัวแทนบางแห่งที่เคยติดต่อกันมานานก็ทราบดีว่ามาตรฐานของประเทศไทยเป็นอย่างไร แต่เพราะเขาถูกบังคับให้ดำเนินการจึงต้องทำ ถ้าไม่ทำก็ผิดกฎหมายของประเทศเขา

๓) ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีความวิตก เพราะได้รับการสอบถามจากเอเยนตีในต่างประเทศ และหากถูกเลื่อนอันดับไปสู่กลุ่ม ๑ นักท่องเที่ยวอาจจะไม่เดินทางมาประเทศไทย และจะกระทบกับเศรษฐกิจอย่างมาก หาก FATF เลื่อนลำดับไปสู่ลำดับที่ ๑ การทำธุรกรรมทางการเงินกับประเทศอื่นอาจทำไม่ได้

๔) ผลกระทบตลาดทุน สมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย ได้รับผลกระทบ อาจเกิดปัญหากรณีที่ถูกค้าใหม่มีวัตถุประสงค์จะไปลงทุนในต่างประเทศ หรือกรณีลูกค้าต่างประเทศจะซื้อขายหลักทรัพย์ในประเทศไทย ก็จะประสบปัญหา เพราะการโอนเงินเข้ามาที่ประเทศไทยทำได้ยาก บางธนาคารของบางประเทศไม่โอนเงินให้ ซึ่งทางตลาดหลักทรัพย์เกรงผลกระทบระยะยาว เพราะการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์มีเงินทุนจากต่างประเทศไหลเข้ามา หากประเทศไทยมีความเสี่ยงสูง การโอนเงินจากต่างประเทศมาลงทุนก็จะหยุดชะงัก ทำให้ตลาดหลักทรัพย์มีปัญหาเรื่องเงินทุนได้

อย่างไรก็ตามนักลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศหรือการเปิดบัญชีกับบริษัทหลักทรัพย์ที่มีสำนักงานอยู่ในต่างประเทศ ทางตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแจ้งว่ายังไม่ได้รับผลกระทบจากมาตรการดังกล่าว และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือ ก.ล.ต. ซึ่งที่ผ่านมา ตลาดหลักทรัพย์มีการรายงานธุรกรรมที่เกินกว่า ๒ ล้านบาท ต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) อยู่ก่อนหน้านี้แล้ว

๕. การดำเนินการของประเทศไทยภายหลังจากขึ้นบัญชีเฝ้าระวังสูงสุดจาก FATF

๕.๑ การดำเนินงานในอดีตที่ผ่านมา FATF

ได้เคยมีหนังสือแจ้งและเตือนประเทศไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) และธนาคารโลก (World Bank) ได้เคยประเมินประเทศไทยพบว่ามีข้อบกพร่องในการไม่ปฏิบัติตามมาตรการของ FATF ภายใต้อาณัติของ FATF Core/Key Recommendations จำนวน ๑๓ ข้อ (จาก ๔๙ ข้อ) ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่วัดประสิทธิภาพของประเทศที่จะต้องเป็นหลักเกณฑ์และกฎหมายในการป้องกันในการก่อการร้ายข้ามชาติ

ทั้งนี้ โดยข้อเท็จจริง FATF ยังไม่ได้จัดชั้นประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ ๑ ในการขึ้นบัญชีดำหรือ Super Black List กับประเทศไทย โดยจัดไทยเป็นเพียงระดับ Dark Grey List (แต่เมื่อพิจารณาก็จะได้อยู่ใน Black List ประเภทหนึ่ง) และโดยที่ผ่านมาจาก ปปง. ของไทยซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบเรื่องนี้ ได้ชี้แจงให้ FATF รับทราบมาโดยตลอดว่า ในช่วง ๕ ปี ที่ผ่านมาประเทศไทยมีปัญหาทางการเมืองภายในประเทศ มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลถึง ๕ รัฐบาลภายในช่วงเวลาระยะเวลา ๒ ปี ทำให้กลไกการทำงานของรัฐสภาไม่สามารถออกร่างกฎหมายทั้ง ๒ ฉบับ คือ ๑) ร่าง พ.ร.บ. ปราบปรามการฟอกเงิน และ ๒) ร่าง พ.ร.บ. ป้องกันการสนับสนุนทางการเงินเพื่อการก่อการร้าย

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาตรวจสอบถึงกระแสข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องการขึ้นบัญชีดำประเทศไทยก็ต้องยอมรับว่า หน่วยงานภาครัฐและเอกชนซึ่งเกี่ยวข้องกันเรื่องนี้ ไม่ให้ความสำคัญในมาตรการของ FATF ที่เกิดขึ้น

อย่างจริงจัง โดยเริ่มจะหันมาสนใจติดตามความสำคัญ ติดตามผลกระทบ ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยจะเห็นได้จากสื่อต่างประเทศมีการลงข่าว และปรากฏเป็นข่าวของสำนักข่าวในประเทศเพียง ๒ -๓ วัน

๕.๒ การดำเนินงานของรัฐบาล หลังจากไทยถูกจัดอันดับชั้นอยู่ในกลุ่ม Dark Grey List

๕.๒.๑ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕ รัฐบาลโดยนายกรัฐมนตรี ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้มีคำสั่งแต่งตั้งให้รองนายกรัฐมนตรีด้านเศรษฐกิจ คือ นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง ให้เป็นผู้ดูแลเรื่องเกี่ยวกับผลกระทบและการเร่งปฏิบัติตามเงื่อนไขของ FATF ซึ่งแนวทางที่รัฐบาลจะต้องเร่งกำกับและสั่งการให้ ปปง. ดำเนินการในการออกกฎหมายและกฎกระทรวง ดังนี้

๑) พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ พ.ศ.

๒) พระราชบัญญัติป้องกันการสนับสนุนทางการเงินเกี่ยวกับการก่อการร้าย พ.ศ.

๓) กฎกระทรวงว่าด้วยการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (CCD) ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบแล้วเมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่ผ่านมา

๔) การปรับปรุงโครงสร้าง ปปง. โดยอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)

๕.๒.๒ การประชุม กรอ. ภูมิภาค ครั้งที่ ๔/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่จังหวัดกาญจนบุรี คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน ๓ สถาบัน (กกร.) ได้เสนอเรื่อง ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย พ.ศ. โดยที่ประชุมมีมติรับทราบตามที่ กกร. เสนอ โดยนำความเห็นที่ประชุมไปประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีในวันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งจะมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

๕.๒.๓ ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ อนุมัติหลักการ พ.ร.บ. ทั้ง ๒ ฉบับ ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ก่อนนำส่งสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้มีการประกาศกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. ๒๕๕๕ ลงในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นต้นไป

๕.๒.๔ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย พ.ศ. รวม ๒ ฉบับ ที่ตรวจพิจารณาแล้ว ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (สคก.) เสนอ และให้ส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาก่อนเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

๖. ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๖.๑ การเร่งรัดการออกกฎหมายที่เกี่ยวกับการฟอกเงิน รัฐบาลต้องร่วมมือรัฐสภาในการออก พ.ร.บ. ทั้ง ๒ ฉบับ (๑) พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. (๒) พ.ร.บ. ป้องกันการสนับสนุนทางการเงินเพื่อการก่อการร้าย พ.ศ. โดย พ.ร.บ. ๒ ฉบับยังอยู่ในกฤษฎีกามาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ควรเร่งดำเนินการให้ออกเป็นกฎหมายให้ทันภายในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นอย่างช้า

๖.๒ รัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติตามเงื่อนไขและมาตรฐานของ FATF โดยการผลักดัน และติดตามในการให้ประเทศไทยพ้นจากการถูก FATF ขึ้นบัญชีในฐานะประเทศซึ่งไม่มีมาตรฐานป้องกันการฟอกเงิน เพราะหากประเทศไทยไม่มีการดำเนินการใดๆ เป็นรูปธรรมภายใน ๑ ปี หรือภายในวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖ อาจจะต้องประสบกับปัญหาจากการบังคับใช้มาตรการตอบโต้ที่รุนแรงกว่านี้ อาทิ การชะลอเงิน ในการทำธุรกรรมหรือไม่สามารถโอนเงินระหว่างประเทศได้ หรือ ในกรณีเลวร้ายอาจต้องประสบกับการถูกระงับ การทำธุรกรรมทางการเงินระหว่างประเทศ (Sanction Major)

๖.๓ รัฐบาลจะต้องชี้แจงและสร้างความเชื่อมั่นให้ภาคธุรกิจทั้งผู้ส่งออก-นำเข้า ภาคท่องเที่ยว ตลาดทุน และภาคอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ให้ทราบถึงความเป็นมา สาเหตุ และ ผลกระทบ เนื่องจากยังมีหลายภาคส่วนขาดความ เข้าใจ และ ควรขอความร่วมมือกับภาคเอกชน ในการดำเนินการให้สอดคล้องกับมาตรการของ FATF เนื่องจาก ภาคเอกชนและสื่อมวลชนยังไม่เข้าใจถึงผลกระทบต่อมาตรการ FATF ซึ่งปัจจุบันยังไม่เห็นผลกระทบต่อต้นทุน และระยะเวลาในการทำธุรกรรมทางการเงิน

๖.๔ รัฐบาลควรชี้แจงให้ FATF ทราบว่ารัฐบาลกำลังร่วมมือกับรัฐสภาในการเร่งรัดออกกฎหมาย เกี่ยวกับการฟอกเงินเพื่อการก่อการร้ายให้เสร็จภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ทั้งนี้ รัฐบาลต้องแสดงท่าทีว่าเป็น ประเทศซึ่งไม่มีนโยบายสนับสนุนการฟอกเงินข้ามชาติ โดยการชี้แจงในเวทีโลกและ FATF ว่าถึงประเทศไทยยังไม่ มีกฎหมายโดยตรงแต่ก็มีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงมีหน่วยงานของรัฐบาล เช่น ปปง. ในการดูแลการตรวจสอบ การฟอกเงิน และมาตรการในการป้องกันการโอนเงินที่เป็นการก่อการร้ายข้ามชาติ โดยรัฐบาลจะต้องแจ้ง กำหนดการและระยะเวลาที่ชัดเจนในการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับ FATF ที่จะ ไม่ดำเนินการออกมาตรการเพิ่มเติมใดๆ ให้สถานการณ์เลวร้ายลงกว่าที่เป็นอยู่ รวมถึงการติดตามและจัดทำ รายงานชี้แจง FATF ในการประชุมคราวต่อไป

๖.๕ รัฐบาลต้องจัดตั้งคณะทำงานเพื่อเข้ามากำกับในการเร่งรัดการออกกฎหมาย คณะรัฐมนตรีควรจัด ให้มีคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ฝ่ายการเมืองที่เชี่ยวชาญด้านกฎหมายและด้านการเงิน ข้าราชการ ประจำจากหน่วยงานต่างๆ อาทิ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ธนาคารแห่งประเทศไทย และผู้แทนภาคเอกชน เพื่อจัดทำข้อมูลชี้แจงต่อ FATF โดยให้ทุกภาคส่วนเข้ามามี ส่วนร่วมดำเนินการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการร่วมทั้งรัฐบาล โดย นายกรัฐมนตรี หรือ รองนายกรัฐมนตรี ด้านเศรษฐกิจ จะต้องเป็นประธานคณะกรรมการ และมีการกำหนดกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนในการออกกฎหมาย

๖.๖ กฎหมายที่ออกมาต้องครอบคลุมมาตรฐานใหม่ของ FATF โดยสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) และรัฐบาลจะต้องมีการติดตามมาตรฐานใหม่ ของ FATF ซึ่งจะมีมาตรฐานใหม่ที่จะมีความครอบคลุมถึงแนวทางที่อิงความเสี่ยง (Risk-based Approach), ความโปร่งใส, ผู้มีความเสี่ยงทางการเมือง (Politically Exposed Persons (PEP)), ระบบการโอนมูลค่าเงินและ Financial Intelligence Unit (FIU) ในมาตรฐานใหม่ของ FATF

๖.๗ กฎหมายที่ออกมาต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมและผลกระทบในวงกว้าง โดยเฉพาะไม่ถูกใช้เป็นเครื่องมือจากภาครัฐและฝ่ายการเมือง ในการใช้ไปรังแกบุคคลและหน่วยงานที่สุจริต ที่ดำเนินการถูกต้องตามกฎหมาย การกำหนดความผิดมูลฐาน

๖.๘ รัฐบาลต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดแนวทางให้หน่วยงานที่กำกับดูแล โดยเฉพาะสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ซึ่งเป็นหน่วยงานในการตรวจสอบการโอนเงินหรือพฤติกรรมที่น่าสงสัยในการสนับสนุนการก่อการร้าย และเป็นหน่วยงานเจ้าของเรื่องนี้โดยตรง มีความเข้าใจเรื่องนี้ และมีการดำเนินการประสานงานกับทาง FATF มาโดยตลอด ซึ่งพบว่ามีอัตรากำลังพลไม่เพียงพอในการตรวจสอบและดำเนินการให้สอดคล้องกับพันธกิจสำคัญซึ่งมีการทำธุรกรรมจำนวนหนึ่งล้านธุรกรรม โดยเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบธุรกรรมดังกล่าวมีจำนวนน้อยมากประมาณ ๕-๖ คนในการดูแลการทำธุรกรรมทางการเงินของประเทศ

๗. สรุป

จากการที่ประเทศไทยถูก FATF: The Financial Action Task Force ซึ่งเป็นองค์กรจัดตั้งขึ้นมาเพื่อป้องกันการฟอกเงินและต่อต้านการก่อการร้ายข้ามชาติ ถึงแม้ประเทศไทยจะไม่ได้เป็นสมาชิกโดยตรง เป็นแต่เพียงสมาชิกสมทบ (Association Member) แต่จะต้องปฏิบัติตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ในการปราบปรามการฟอกเงินและสนับสนุนการก่อการร้าย การที่ FATF ได้จัดชั้นการพิจารณาประเทศไทยอยู่ในกลุ่ม Dark Grey List ส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือและภาพลักษณ์ของประเทศไทย และในระยะสั้นได้เริ่มส่งผลกระทบต่อความยุ่งยากกับธนาคารพาณิชย์ของประเทศไทย ในการทำธุรกรรมการเงินกับธนาคารพาณิชย์ในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศสหรัฐฯ และกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป เนื่องจากธนาคารตัวแทนหรือ Correspondent Bank ในต่างประเทศมีการตรวจสอบเอกสารและข้อมูลของผู้โอนและผู้รับโอน ทำให้เกิดความยุ่งยากและเพิ่มระยะเวลาการโอนเงินระหว่างประเทศ

รายงานฉบับนี้ ชี้ให้เห็นว่าหากรัฐบาลไม่เร่งดำเนินการในการออกกฎหมายและผลักดันให้มีการออกกฎหมายและกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. และ พ.ร.บ. ป้องกันการสนับสนุนทางการเงินเพื่อการก่อการร้าย พ.ศ. รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานของ FATF ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ FATF จะมีการประชุมและตรวจสอบประเมินมาตรฐานของไทยอีกครั้ง หากประเทศไทยไม่ปฏิบัติตาม อาจถูก FATF ประกาศเลื่อนลำดับให้ประเทศไทยไปอยู่ในกลุ่มบัญชีดำหรือ Super Black List คือประเทศที่มีความเสี่ยงสูงสุด และถูกคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ (Sanction) ห้ามไม่ให้ประเทศต่างๆ ทำธุรกรรมทางการเงิน หากประเทศไทยถูกจัดอันดับอยู่ในกลุ่มนี้ จะก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจอย่างมาก เนื่องจากเศรษฐกิจไทยพึ่งพาภาคการค้าระหว่างประเทศ ทั้งด้านภาคการนำเข้า-ส่งออก ภาคการธนาคาร ตลาดทุน การท่องเที่ยวและภาคเกษตร รวมทั้งอาจสูญเสียขีดความสามารถในการแข่งขันและสูญเสียโอกาสต่อการเป็นศูนย์กลางตลาดเงินของอาเซียน

ดังนั้นรัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญในการผลักดันและติดตามให้มีการปฏิบัติตามเงื่อนไขของ FATF โดยเฉพาะในการร่วมมือกับรัฐสภาในการผลักดันให้ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ทันระยะเวลาที่ทาง FATF จะประชุมในครั้งต่อไป และดำเนินการทุกวิถีทางในการที่จะปลดล๊อคประเทศไทยจากระดับกลุ่ม Dark Grey List ไปสู่ระดับปกติโดยเร็ว

.....